

**ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНИН
МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ ЖАНА МЕКТЕПТЕ БИЛИМ БЕРҮҮ
МИНИСТРЛИГИ АДСТЕШТИРИЛГЕН БИЛИМ БЕРҮҮ
МЕКЕМЕЛЕРИ АГЕНТТИГИНЕ КАРАШТУУ ПЕДАГОГИКАЛЫК
ИШМЕРДИК ЖАНА ЭЛ АРАЛЫК БААЛОО БОҮНЧА ИЛИМИЙ-
ПРАКТИКАЛЫК БОРБОРУ**

**ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКЕМЕЛЕРИНДЕ КЫРГЫЗ ТИЛИ
ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРЕДМЕТИ БОҮНЧА ТАЛАПКЕРЛЕРДИ
ТАНДОО НЕГИЗИНДЕ ИШКЕ КАБЫЛ АЛУУ СЫНАГЫНДА
КОЛДОНУЛУЧУ ТЕСТТИК ТАПШЫРМАЛАРДЫН
СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ**

ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКЕМЕЛЕРИНДЕ КЫРГЫЗ ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРЕДМЕТИ БОЮНЧА ТАЛАПКЕРЛЕРДИ ТАНДОО НЕГИЗИНДЕ ИШКЕ КАБЫЛ АЛУУ СЫНАГЫНДА КОЛДОНУЛУУЧУ ТЕСТТИК ТАПШЫРМАЛАРДЫН СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ

Бул спецификация кыргыз тили жана адабияты предмети боюнча педагогдорду ишке кабыл алуу сынагында колдонулуучу тесттик тапшырмалардын мазмунун, камтуу чөйрөсүн, түрлөрүн, формаларын, баалоо критерийлерин жана аларды өткөрүү тартибине коюлган талаптарды аныктайт.

I. Жалпы жоболор

Баалоонун негизги максаты – кыргыз тили жана адабияты предмети боюнча талапкерлердин теориялык билимдерин, практикалык көндүмдөрүн, практикалык иштерди уюштуруу боюнча компетенттүүлүгүн, кыргыз тили жана адабиятын окутуунун методикасы боюнча билимдерин, педагогикалык чеберчилигин жана кесиптик компетенцияларын комплекстүү баалоо болуп саналат.

Тесттик тапшырмалар кесиптик ишмердүүлүктө зарыл болгон билимдерди тааныш жана бейтааныш абалдарда колдоно билүү, көйгөйлүү жагдайларды талдоо жана эң ылайыктуу чечимди тандоо жөндөмдөрүн баалоого багытталган.

II. Ченемдик негиздер

1. Өзбекстан Республикасынын Мектепке чейинки жана мектепте билим берүү министрлигинин 2026-жылдын 15-июнундагы №203 “Мектепке чейинки жана мектепте билим берүү министрлигинин тутумундагы мамлекеттик мектепке чейинки билим берүү уюмдары жана жалпы орто билим берүү мекемелеринин кызматкерлерин конкурстук негизде ишке кабыл алуу боюнча чаралар жөнүндө” гү буйругу.

III. Баалоонун камтуу чөйрөсү

Кыргыз тили жана адабияты предмети боюнча 40 тесттик тапшырма сунушталат жана аларды аткарууга 60 мүнөт убакыт берилет. Тесттик тапшырмаларда жабык типтеги төмөнкү тапшырмалар колдонулат: Ж1 – бир туура жоопту тандоону талап кылган тапшырмалар; Ж2 – дал келтирүүнү (шайкеш келтирүүнү) талап кылган тапшырмалар; Ж3 – туура ырааттуулукту аныктоону талап кылган тапшырмалар. Тесттик тапшырмалардын мазмундук багыттар боюнча, ошондой эле баалануучу билимдер менен көндүмдөрдүн бөлүштүрүлүшү төмөнкү таблицада берилген.

Адистик предметтер боюнча түзүлгөн тест тапшырмаларынын мазмундук багыты жана баалануучу билим-көндүмдөр боюнча бөлүштүрүлүшү

1-жадыбал

Мазмун багыты	Билим жана көндүмдөр	Тесттердин саны
1. КЫРГЫЗ ТИЛИ		
1.1. Тилди практикалык колдонуу		
Орфоэпия жана орфография	- тамгалардын, уңгу жана мүчөлөрдүн айтылышын жана жазылышын билүү жана колдоно алуу; - кошуп, бөлүп, дефис менен жазуу эрежелерин билүү жана колдоно билүү; - баш тамгалардын жазылыш эрежелерин билүү жана колдоно алуу; - фонетикалык өзгөрүүлөрдү (тыбыштын кошулуусу, алмашуусу жана түшүп калуусу) ажырата билүү.	6
Пунктуация	жазма кепте тыныш белгилерин (суроо, илеп, кош чекит; үтүр, сызык, чекиттүү үтүр, кашаа, тырмакча) туура колдоно билүү;	4
Стилистика	-контексттеги суффикстердин маанисин жана кызматын түшүнүү, айырмалоо жана туура колдонуу; -сөздөрдүн контексттеги маанисин жана милдетин түшүнүү, айырмалоо жана туура колдонуу; - сөз айкаштарынын контексттеги маанисин жана милдетин түшүнүү, айырмалоо жана туура колдонуу; -берилген кырдаалга ылайыктуу кеп үлгүлөрүн тандоо.	4
1.2. Тил теориясы жана лингвистикалык талдоо		
Лингвистикалык талдоо	- текстти азыркы кыргыз адабий тилинин фонетикалык нормаларынын негизинде талдоо; - текстти азыркы кыргыз адабий тилинин лексикалык нормаларынын негизинде талдоо; - текстти азыркы кыргыз адабий тилинин морфемикалык нормаларынын негизинде талдоо; - текстти азыркы кыргыз адабий тилинин морфологиялык нормаларынын негизинде талдоо; - текстти азыркы кыргыз адабий тилинин синтаксистик нормаларынын негизинде талдоо.	10
2. АДАБИЯТ		
Улуттук адабият	- жалпы орто билим берүү программасына киргизилген кыргыз элдик оозеки чыгармачылыктын үлгүлөрүн түшүнүү, талдоо жана баалоо - жалпы орто билим берүү программасына киргизилген кыргыз поэзиясынын үлгүлөрүн түшүнүү, талдоо жана баалоо - жалпы орто билим берүү программасына киргизилген кыргыз прозасынын үлгүлөрүн түшүнүү, талдоо жана баалоо - жалпы орто билим берүү программасына киргизилген кыргыз драматургиясынын үлгүлөрүн түшүнүү, талдоо жана баалоо	8

Өзбек жана дүйнөлүк адабият	- жалпы орто билим берүү программасына киргизилген дүйнөлүк адабияттын тарыхында маанилүү роль ойногон эпикалык жана драмалык чыгармаларды түшүнүү, талдоо жана баалоо - дүйнөлүк адабияттын тарыхында маанилүү роль ойногон лирикалык чыгармаларды түшүнүү, талдоо жана баалоо;	4
2.3. Адабият теориясы жана көркөм текстти талдоо		
Классикалык лирикалык чыгармаларды талдоо	- чыгарманын жанрын, метрин, рифмасын аныктоо; - поэзиядагы образдарды жана символдорду түшүнүү; - көркөм искусство чыгармаларын талдоо.	4
		40

Когнитивдик көндүмдөрдү бөлүштүрүү

2-жадыбал

Т/н	Когнитив даража	Түшүндүрмөсү
1	Билүү	Предметке карата негизги далилдер, эрежелер, чыгармалардын темасы жана идеясы андагы каармандар жөнүндө билүү, талдай алуу.
2	Колдоо	Далил түшүнүк жана жаңы процедураларды жаңы контексттерде колдой алуу .
3	Ой жүгүртүү	Белгисиз абалда колдоо, талкуулоо, себеп-натыйжа байланыш, түшүндүрүү, баалоо.

IV. Баалоо ченеми

Тест тапшыруучунун жалпы натыйжасы ар бир тест тапшырмасына берилген баллдар жыйындысы негизинде аныкталат. Ар бир туура жооп үчүн 2,5 балл, туура эмес жоопко 0 балл берилет. Тест сыноосунун эң жогорку натыйжасы 100 баллды түзөт.

V. Экзамен тартиби

Тыюу салынган каражаттар: сынак учурунда уюлдук телефондорду, акылдуу сааттарды, планшеттерди же электрондук эскертүүлөрдөн колдонууга катуу тыюу салынат.

Этика жана тартип: көчүрүү, жардам суроо же жардам берүү, сынак учурунда сүйлөшүү, уруксатсыз чыгуу ж.б.у.с. катуу тыюу салынат.

Көзөмөлдөөчү тартип бузууну аныктаган учурда аны расмийлештирип, талапкерди тестирлөөдөн четтетет жана жыйынтыгын жокко чыгарат.

VI. Сунуштала турган негизги адабияттар

АДАБИЯТТАР:

Кыргыз тили:

1. Кыргыз тили. **5-класс (I бөлүк)** [Текст] Окуу китеби / Ш.К.Уринбаева Г.Э.Шерматова; редактору М.И.Сулайманова– Ташкент: “Novda Edutainment”, 2024. -124 б.
2. Кыргыз тили. **5-класс (II бөлүк)** Окуу китеби / Уринбаева Ш.К.Шерматова Г.Э.– Ташкент: “Novda Edutainment”, 2024. -144 б.
3. Кыргыз тили [Текст]: **6-классы** үчүн окуу китеби/Ш.К.Уринбаева [жана башк]. - Ташкент: Республикалык билим берүү борбору, 2022. -224-б.
4. Кыргыз тили: [Матн]: **7-классы** үчүн окуу китеби/Ш.К.Уринова, Г.К.Шерматова - Ташкент: Республикалык билим берүү борбору, 2022. -224-б.
5. Кыргыз тили **8-класс** [Текст]: окуу китеби/Ш.Уринова, Н.Пардабаева; редактору Н.Алисултонова – – Ташкент: Гафур Гулом атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү.2025. – 224 б
6. Кыргыз тили: **9-класс** [Текст]: окуу китеби / / Ш.Уринбаева, Н.Пардабаева; редактору Н.Алисултонова – – Ташкент: Гафур Гулом атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү.2025. – 224 б
7. Кыргыз тили [Текст]: **10-класс** үчүн окуу китеби / Ш.К.Уринбаева, - [жана башк] - Ташкент: Республикалык билим берүү борбору, 2022. -224-б.
8. Кыргыз тили [Текст]: **11-класс** үчүн окуу китеби / Ш.Уринбаева, - [жана башк] - Т.: Чулпон атындагы БПЧУ, 2018 -112 б.

АДАБИЯТТАР:

9. Адабият **5-класс** үчүн окуу китеби / М.А.Темирова (I бөлүк) [Текст]: Окуу китеби М.А.Темирова, М.А.Сатибалдиев, Г.А.Темирова; редактору М.И.Сулайманова. – Ташкент: “Novda Edutainment”, 2024. -100 б.
- Адабият **5-класс** үчүн окуу китеби / М.А.Темирова (II бөлүк) [Текст]: Окуу китеби М.А.Темирова, М.А.Сатибалдиев, Г.А.Темирова; редактору М.И.Сулайманова. – Ташкент: “Novda Edutainment”, 2024. -128 б.
10. Адабият [Текст]: **6-класс** үчүн окуу китеби / М.А.Темирова [жана башк.] – Ташкент:, Республикалык билим берүү борбору 2022. -224 б.
11. Адабият [Текст]: **7-класс** үчүн окуу китеби / М.А.Темирова [жана башк.] – Ташкент:, Республикалык билим берүү борбору 2022. -224 б.
12. Адабият **8-класс**. [Текст] окуу китеби/ М.А.Темирова, М.Сатибалдиев;– Ташкент:Гафур Гулам атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү.2025. – 240 б
13. Адабият **9-класс** [Текст] окуу китеби/ М.А.Темирова, М.Сулайманова. редактору Г.Темирова; – Ташкент:Гафур Гулом атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү.2025. – 240 б
15. Адабият [текст]: **10-классы** үчүн окуу китеби//М.Темирова жана башк. Ташкент:Билим берүү борбору 2024 -120 б.
15. Адабият [Текст]: **11-классы** үчүн окуу китеби//М.Темирова жана башк. Т.: Чулпон атындагы БПЧУ, 2018 -256 б.

Эскертүү: *тест тапшырмаларынын мазмуну сунушталган адабияттарда чагылдырылган мазмунга, принциптерге жана ыкмаларга шайкеш келтирилет, бирок тест тапшырмалары түздөн-түз булактардан алынбайт. Сыноого даярдануу процессинде сунушталган адабияттар жаттап алуу булагы катары эмес, жалпы кесиптик даярдыкты бекемдөөгө багытталган.*